

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Π. Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ

Κείμενο Προβληματισμού (NON-PAPER)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΜΑ: Η Ελληνική Προσέγγιση και Προβληματισμοί
για την (α) "Νέα Ευρωπαϊκή Αρχιτεκτονική"
(β) την Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη για
την Αναθεώρηση της Συνθήκης ΕΟΚ, (γ) και
την Ενοποίηση των Γερμανιών (FRG - GDR)

Μάρτιος 1990

Η προβληματική για τη "νέα αρχιτεκτονική της Ευρώπης", η σύγκληση της διακυβερνητικής συνδιάσκεψης για την αναθεώρηση της Συνθήκης ΕΟΚ και η ενοποίηση των Γερμανιών συνθέτουν το σημαντικότερο πακέτο αλληλένδετων θεμάτων για επίλυση στη μεταπολεμική ιστορία της Ευρώπης. Οι λύσεις/ρυθμίσεις στα θέματα αυτά δεν θα προσδιορίσουν μόνο τη μελλοντική, συνολική ευρωπαϊκή μορφολογία αλλά και τη θέση κάθε χώρας ξεχωριστά στη νέα Ευρωπαϊκή διάρθρωση. Η Ελλάδα είναι ίσως η ευρωπαϊκή χώρα που περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη μπορεί δυνητικά να επηρεασθεί αρνητικά από τις διαδικασίες που δημιουργούνται εάν δεν επιχειρήσει συστηματική και ενεργό συμβολή σ'αυτές. Για μια τέτοια όμως "συμβολή" θα πρέπει η χώρα να έχει και να προβάλλει ένα "όραμα" (VISION) για την Ευρώπη που επιθυμεί (αρχιτεκτονική). Για την Ελλάδα, το Ευρωπαϊκό αυτό "όραμα" δεν μπορεί παρά να εμπεριέχει ως βασικά στοιχεία:

(i) την αποδοχή του κεντρικού ρόλου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στη νέα ευρωπαϊκή διάρθρωση, και συνακόλουθα,

(ii) την υποστήριξη χωρίς επιφυλάξεις ή περιορισμούς της προσπάθειας για την πολιτική και θεσμική ανάπτυξη της Κοινότητας και την όσο το δυνατόν γρηγορότερη ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οποιαδήποτε ορθολογική εκτίμηση για το "τί" εξυπηρετεί τα πάγια και διαχρονικά ελληνικά συμφέροντα -πολιτικά και οικονομικά- συνηγορεί υπέρ των παραπάνω τοποθετήσεων. Και επιπλέον ο κίνδυνος εμφάνισης τάσεων "κοινοτικής απο-ολοκλήρωσης" (DESINTEGRATION) δεν μπορεί να υποτιμηθεί αλλά θα πρέπει να αποφευχθεί και με ελληνική συμβολή.

Με βάση τις αφετηριακές αυτές διαπιστώσεις διατυπώνονται παρακάτω ορισμένες ιδέες και προτάσεις για την ελληνική προσέγγιση και στρατηγική πάνω στα τρία αλληλένδετα θέματα (α) νέα αρχιτεκτονική της Ευρώπης, (β) περιεχόμενο διακυβερνητικής συνδιάσκεψης, (γ) ενοποίηση Γερμανιών.

1. Αρχιτεκτονική της Ευρώπης/Κοινότητας:

1.1. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα πρέπει να αποτελέσει το θεμελιακό θεσμό/άξονα γύρω και πάνω στον οποίο θα οικοδομηθεί η νέα "Ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική" μέσα σ'ένα ευρύτερο πλαίσιο πανευρωπαϊκής συνεργασίας. Με βάση τη θέση αυτή αποκλείονται από ελληνικής πλευράς οποιεσδήποτε ρυθμίσεις ή διαδικασίες που θα είχαν ως συνέπεια την υπονόμευση ή αλλοίωση της θεσμικής παρουσίας και ρόλου της Κοινότητας στην υπό διαμόρφωση νέα "Ευρωπαϊκή ταυτότητα" ή τη φαλκίδευση της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η Κοινότητα, αν και "προϊόν" της μεταπολεμικής πολιτικής τάξης, συνιστά το στέρεο πλαίσιο το οποίο μπορεί να εξασφαλίσει τη σταθερότητα και να εγγυηθεί την ομαλή ανάδειξη της νέας Ευρωπαϊκής πραγματικότητας, να αποτρέψει ενδεχόμενες αποσταθεροποιητικές τάσεις που μπορούν να συνοδεύσουν την εμφάνιση της ενοποιημένης Γερμανίας και να υποβοηθεί τη μετάβαση των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης σ'ένα νέο πλουραλιστικό πολιτικο-οικονομικό σύστημα.

1.2. Η θέση αυτή συνεπάγεται, ως λογική συνέπεια, την υποστήριξη της εμβάθυνσης και επιτάχυνσης της διαδικασίας της Ευρωπαϊκής ενοποίησης και την όσο το δυνατό γρηγορότερη ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διαδικασία της ενοποίησης δεν θα πρέπει να περιορισθεί στην οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ) αλλά επιβάλλεται να "συμπεριλάβει" τις πολιτικές και θεσμικές πτυχές με καταληκτικό στόχο τη διαμόρφωση εκτελεστικών οργάνων σε δημοκρατικές βάσεις με επαρκείς εξουσίες για τη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση των ευρωπαϊκών συμφερόντων και ενδεχόμενων κρίσεων. Η έμφαση στην προώθηση της πολιτικής ενοποίησης τόσο στην εσωτερική της πτυχή (θεσμική) όσο και στην εξωτερική (ΕΠΣ) κρίνεται απόλυτα αναγκαία τώρα μετά από τις εξελίξεις σχετικά με την ενοποίηση των Γερμανιών. Ειδικότερα για την Ελλάδα η υποστήριξη της πολιτικής ενοποίησης θεωρείται σκόπιμη και για τον επιπλέον λόγο ότι στην τρέχουσα συγκυρία η οικονομική

ενοποίηση εμφανίζεται δυσχερέστερη στην υλοποίησή της στο εσωτερικό της χώρας λόγω των προβλημάτων της οικονομίας της χώρας.

1.3. Στη βάση μιας θεσμικά ισχυρής Κοινότητας θα πρέπει να διαμορφωθεί ένα "πανευρωπαϊκό σύστημα συνεργασίας" το οποίο θα μπορούσε να προσλάβει το χαρακτήρα "Ευρωπαϊκής συνομοσπονδίας" κατά την έκφραση του Προέδρου MITTERRAND (με επίκεντρο την Κοινότητα ως ομοσπονδία που θα οικοδομείται σύμφωνα με την "αρχή της επικουρικότητας - SUBSIDIARITY"). Η υποστήριξη συνεπώς προς "πανευρωπαϊκά συστήματα συνεργασίας" στηρίζεται στην αρχή ότι τα "συστήματα" αυτά δεν θα αντιστρατεύονται τις βασικές επιδιώξεις της Κοινότητας και δεν θα ανακόπτουν την δυναμική της Ευρωπαϊκής ενοποίησης.

1.4. Ως το περισσότερο κατάλληλο και συμβιβάσιμο με την παραπάνω λογική "σύστημα" εμφανίζεται αυτό της Ευρωπαϊκής συνομοσπονδίας (ως καταληκτική κατάσταση) με παράλληλη θεσμοποίηση για συγκεκριμένες όμως λειτουργίες της διάσκεψης για την Ευρωπαϊκή Ασφάλεια και Συνεργασία (ΔΑΣΕ-CSCE) και την ισχυροποίηση του ρόλου του Συμβουλίου της Ευρώπης επίσης για συγκεκριμένες λειτουργίες. Η προοπτική της Ευρωπαϊκής συνομοσπονδίας εμφανίζεται ως δυνητικά υλοποιήσιμη στη λογική των ομόκεντρων κύκλων ως εξής:

- (i) πολιτική, θεσμική ισχυροποίηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας των Δώδεκα,
- (ii) δημιουργία του Ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου (EOX) για τις χώρες ΕΖΕΣ (Αυστρία, Ελβετία, Σουηδία, Νορβηγία, Ισλανδία, Φινλανδία).
- (iii) προώθηση νέων μορφών σύνδεσης με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης περιλαμβανομένης και της Σοβιετικής Ένωσης.
- (iv) εμβάθυνση των συνδεσιακών σχέσεων με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες.

Με την προοπτική αυτή θα είχε ίσως ενδιαφέρον να εξετασθεί, απο πλευράς Κοινότητας, η δημιουργία θεσμικού πλαισίου που "θα περιέκλειε", για περιορισμένο αριθμό λειτουργιών, το σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών που "συνδέονται" σε ευρεία έννοια με την Κοινότητα.

1.5. Ενώ η "επέκταση" του "κοινοτικού συστήματος" προς το σύνολο της Ευρώπης και ιδιαίτερα την Ανατολική Ευρώπη θα πρέπει να ευνοηθεί, η διεύρυνση της Κοινότητας με νέα μέλη κρίνεται σκόπιμο να αποκλεισθεί για το ορατό μέλλον και πάντως πολύ πέραν του 1993. Νέα διεύρυνση δεν θα πρέπει να υπάρξει πριν από ουσιαστική προώθηση της πολιτικής/θεσμικής ενοποίησης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την εμβάθυνση της εσωτερικής συνοχής τόσο στο πολιτικό όσο και οικονομικό πεδίο. Στην περίπτωση αυτή ωστόσο η ενδεχόμενη διεύρυνση θα πρέπει να εξετασθεί και απο την οπτική του "άριστου μεγέθους" (OPTIMUM SIZE) και "αποτελεσματικής λειτουργίας" (WORKABILITY) της Κοινότητας.

1.6. Στη βάση της "παραπάνω λογικής" θα ήταν σκόπιμο να ενθαρρυνθεί και υποστηριχθεί η δημιουργία "υπο-περιφερειακών ομάδων ολοκλήρωσης (SUB-REGIONAL INTEGRATION) με συμμετοχή χωρών που θα "διαπλέκονταν" με την Κοινότητα και θα συνιστούσαν πρόσθετα πλαίσια σταθερότητας και συνεργασίας. Ως τέτοιες ομάδες μπορούν να επισημανθούν αυτή της Αδριατικής και Δουνάβεως (Ιταλία, Αυστρία, Γιουγκοσλαβία, Ουγγαρία, ενδεχομένως Τσεχοσλοβακία, Αλβανία) και Διαβαλκανικής Συνεργασίας.

1.7. Με επιδίωξη να αποτελέσει τον κύριο πολιτικό θεσμό της νέας Ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα οφείλει να εξετάσει το ρόλο και συμβολή της στη νέα "αμυντική αρχιτεκτονική" της Ευρώπης. Από ελληνικής πλευράς δεν μπορεί παρά να ενθαρρυνθεί η ανάληψη "αμυντικών λειτουργιών" από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα όσο κι αν τούτο φαίνεται δύσκολο. Στη γενικό-

τερη προβληματική της νέας "αμυντικής διάρθρωσης" (SECURITY STRUCTURE) η "ελληνική προσέγγιση" θα ήταν συμβιβάσιμη με τις επιδιώξεις στην Κοινότητα εάν υποστήριζε:

(α) ως βασική θέση, τον καταληκτικό στόχο της δημιουργίας ενός νέου "πανευρωπαϊκού συστήματος άμυνας και ασφάλειας" (PAN-EUROPEAN SECURITY STRUCTURE) το οποίο θα μπορούσε να οικοδομηθεί γύρω από τη "διαδικασία του Ελσίνκι" με θεσμοποίηση της ΔΑΣΕ, ως πλαίσιο, αλλά γι' αυτή τη περιορισμένη σε αριθμό και έκταση δέσμη λειτουργιών.

(β) Αυτονόητο είναι ότι το NATO θα συνεχίσει να λειτουργεί για όσο χρονικό διάστημα εκπληρώνει μια σταθεροποιητική αποστολή αλλά βαθμιαία και στον κατάλληλο χρόνο "θα απορροφηθεί" από την "διαδικασία ΔΑΣΕ". Σε καμιά περίπτωση ωστόσο το NATO δεν θα πρέπει να επεκταθεί ή "μεταμορφωθεί" με την ανάληψη "πολιτικών λειτουργιών". Τούτο είναι και αντικειμενικά δύσκολο αλλά θα δημιουργούσε "συνθήκες" δυνητικής σύγκρουσης με την Κοινότητα (και βεβαίως δεν φαίνεται ότι θα εξυπηρετούσε τις ελληνικές στοχεύσεις και συμφέροντα).

(γ) η διαδικασία ΔΑΣΕ θα μπορούσε ανάμεσα στις άμεσες επιδιώξεις της (στη συνάντηση του Φθινοπώρου) να συμπεριλάβει την επεξεργασία πανευρωπαϊκής δέσμευσης για την κατοχύρωση και σεβασμό των υφιστάμενων συνόρων μέσα από διατύπωση ρυθμίσεων που θα συνεπάγονται την ανάδειξη του "σεβασμού" σε αρχή "κοινού ενδιαφέροντος" (COMMON CONCERN) των συμμετεχόντων χωρών-μελών. Από ελληνικής πλευράς η επίτευξη μιας τέτοιας διατύπωσης θα μπορούσε να αποτελέσει βασική επιδίωξη στη συνάντηση ΔΑΣΕ του Φθινοπώρου.

(δ) Μέσα στο ευρύτερο "πανευρωπαϊκό αμυντικό σύστημα ασφάλειας" η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα μπορούσε "να αρθρώσει" τα επιμέρους συλλογικά αμυντικά συμφέροντα των χωρών-μελών με βαθμιαία απορρόφηση και ολοσχερή κατάργηση της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).

1.8. Οι σχέσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (και Ευρώπης γενικά) με τις ΗΠΑ συνιστούν μια εξαιρετικά σοβαρή συντεταγμένη στη διαμόρ-

φωση της νέας Ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής . Αναμφίβολα οι ΗΠΑ δεν θα πρέπει "να αποκοπούν" από την Ευρώπη. Βεβαίως η "νέα αρχιτεκτονική" είναι Ευρωπαϊκό πρόβλημα, απαιτεί ευρωπαϊκές λύσεις που θα δοθούν απο τους Ευρωπαίους. Στη βάση αυτή θα πρέπει να εξετασθεί η παρουσία των ΗΠΑ στην Ευρώπη καθώς και σε συνάρτηση με τις εξελίξεις στις διαπραγματεύσεις της Βιέννης (CFE).

Ένα νέο "θεσμικό πλαίσιο" για τη διαχείριση της σχέσης Κοινότητας - ΗΠΑ φαίνεται να καθίσταται βαθμιαία αναγκαίο αλλά η διαμόρφωσή του θα πρέπει να μετατεθεί για το μέλλον και αφού θα έχει προχωρήσει σημαντικά η πολιτική/θεσμική ανάπτυξη της Κοινότητας και έχει "ισορροπήσει" η κατάσταση στον ευρωπαϊκό χώρο.

2. Διακυβερνητική Συνδιάσκεψη:

2.1. Ως βασική θέση, θα πρέπει να υποστηρίξουμε την ταχύτερη σύγκληση και διεύρυνση του πεδίου της διακυβερνητικής συνδιάσκεψης προκειμένου να αντιμετωπισθούν ευρύτερα οικονομικά, θεσμικά και κυρίως πολιτικά θέματα που συνδέονται με την πορεία της Κοινότητας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση σε ομοσπονδιακή βάση και με εκτίμηση των νέων συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό χώρο. Δεν κρίνουμε ωστόσο ότι πρέπει να υπάρξουν δύο χωριστές συνδιασκέψεις αλλά μια ενιαία συνδιάσκεψη η οποία θα ασχοληθεί τόσο με το θέμα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) όσο και με τις θεσμικές-πολιτικές πτυχές της ενοποιητικής διαδικασίας.

2.2. Θεωρούμε χρήσιμη τη σύγκληση προκαταρκτικής συνάντησης μεταξύ των κοινοτικών οργάνων (Κοινοβούλιο-Συμβούλιο-Επιτροπή) προκειμένου να συζητηθεί το περιεχόμενο της διακυβερνητικής συνδιάσκεψης και η έκταση της αναθεώρησης των Συνθηκών. Αντίθετα με ό,τι έχει προταθεί από ορισμένες πλευρές, δεν θα επιθυμούσαμε η προκαταρκτική αυτή συνδιάσκεψη να περιλάβει άλλους θεσμούς ή εκπροσώπους εκτός των κοινοτικών οργάνων (περιλαμβανομένης και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής). Συνάντηση με τα Εθνικά Κοινοβούλια θα ήταν χρήσιμη και θα μπορούσε να υλοποιηθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2.3. Σκόπιμο είναι να υποστηριχθεί η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη διαδικασία αναθεώρησης των Συνθηκών. (Ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου θα μπορούσε να παρίσταται π.χ. στις συνεδριάσεις της διακυβερνητικής συνδιάσκεψης σε υπουργικό επίπεδο και να έχει το δικαίωμα υποβολής προτάσεων).

2.4. Ως προς το "περιεχόμενο" της διευρυμένης διακυβερνητικής συνδιάσκεψης θεωρούμε ότι αυτό θα πρέπει να συμπεριλάβει

τις ακόλουθες "περιοχές":

- α. προώθηση της πολιτικής και θεσμικής ανάπτυξης της Κοινότητας με ουσιαστική ενίσχυση του ρόλου και εξουσιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικής και ελέγχου των κοινοτικών θεσμών (δικαίωμα πρωτοβουλίας, συναπόφαση με Συμβούλιο σε ευρύτερα θέματα, κύρωση θεσμικών αποφάσεων, κλπ). Ανάδειξη ισχυρού εκτελεστικού κυβερνητικού οργάνου (Επιτροπή) με επαρκείς εξουσίες για να διαχειρισθεί την ενοποιημένη αγορά, τη νομισματική ένωση στα πλαίσια μιας γενικότερης επαναδιάταξης των κοινοτικών θεσμών και βελτίωσης των μεθόδων λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου.
- β. θεσμοποίηση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ONE) στη βάση των προτάσεων της έκθεσης DELORS αλλά και με τις αναγκαίες προσθήκες που θα καθιστούν την ONE αποτελεσματική αλλά και "πολιτικώς αποδεκτή" για το σύνολο των χωρών-μελών.
- γ. επίλυση του προβλήματος της χρηματοδότησης της Κοινότητας (σε συνάρτηση με τη διαδικασία εγκαθίδρυσης της πλήρους ONE) σε πάγιες και θεσμικά καθορισμένες διαδικαστικές βάσεις (ρόλος προϋπολογισμού, άντληση εσόδων, κλπ) και επαναπροσδιορισμός του περιεχομένου και έκτασης των συνοδευτικών πολιτικών και άλλων "κοινών πολιτικών" συνοχής.
- δ. θεσμοποίηση του "ενιαίου κοινωνικού χώρου" ως σταθερής συντεταγμένης της κοινοτικής δραστηριότητας και εμβάθυνσης των πολιτικών για το περιβάλλον, την έρευνα και τεχνολογία, κ.α.
- ε. αποκατάσταση της ενότητας στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής και σχέσεων της Κοινότητας τόσο από πλευράς περιεχομένου όσο και θεσμών με τροποποίηση των σχετικών ρυθμίσεων της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης με στόχο τη διάπλαση κοινής εξωτερικής Ευρωπαϊκής πολιτικής και εισαγωγής της "αμυντικής διάστασης" στο πλέγμα των κοινοτικών δραστηριοτήτων και λειτουργιών.

- στ. ενσωμάτωση στη Συνθήκη της έννοιας των "κοινοτικών συνόρων" και προσδιορισμός της προστασίας τους ως βασικού στοιχείου της κοινοτικής αλληλεγγύης.
- ζ. ενσωμάτωση της "πολιτιστικής διάστασης" στο πλέγμα πολιτικών της Κοινότητας.
- η. ενσωμάτωση στη Συνθήκη της Διακήρυξης για τα Θεμελιώδη Ανθρώπινα Δικαιώματα.

3. Ενοποίηση των Γερμανιών

3.1. Η ενοποίηση των δύο Γερμανιών (FRG, GDR) εμφανίζεται πλέον ως διαδικασία "αναπότρεπτη" και κατά συνέπεια αυτό που επιβάλλεται είναι να ανευρεθούν τρόποι και ρυθμίσεις οι οποίες θα εξασφαλίσουν ότι η "ενοποίηση" δεν θα διαταράξει την ευρύτερη Ευρωπαϊκή ισορροπία και δεν θα υπονομεύσει τη θεσμική διάρθρωση της Κοινότητας και τη δυναμική προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδιαίτερα για τη νομισματική και πολιτική ένωση. Από την άποψη αυτή, και όπως επισημαίνεται στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Στρασβούργου, η ενοποίηση "οφείλει να εντάσσεται στην προοπτική της ολοκλήρωσης της Ευρώπης" και να γίνει "με σεβασμό των συμφωνιών και συνθηκών καθώς και όλων των οριζόμενων στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι αρχών" (περιλαμβανομένης βεβαίως και της δέσμευσης για σεβασμό και απαραβίαστο των συνόρων με την Πολωνία πριν από την πραγμάτωση της ενοποίησης). Βεβαίως θα ήταν προτιμότερο η ενοποίηση να πραγματοποιηθεί με μία "STEP-BY STEP APPROACH" και όχι με το βεβιασμένο τρόπο με τον οποίο επιδιώκεται σήμερα.

3.2. Η φόρμουλα "δύο + τέσσερεις" (TWO-PLUS-FOUR) που συμφωνήθηκε στη διάσκεψη της Οττάβας για το χειρισμό της διαδικασίας της ενοποίησης δεν ανταποκρίνεται στις παραπάνω αρχές και προσεγγίσεις. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μέλος της οποίας αποτελεί η Ομοσπονδιακή Γερμανία και μέρος της οποίας θα αποτελέσει η (σημερινή) Ανατολική Γερμανία ως τμήμα της ενοποιημένης Γερμανίας, έχει θεμιτό και δικαιολογημένο λόγο να συμμετάσχει στη διαδικασία της ενοποίησης μέσω του Προέδρου του Συμβουλίου Υπουργών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε μια φόρμουλα "δύο + τέσσερεις + ένας" (Κοινότητα/Δώδεκα). Η συμμετοχή της Κοινότητας κρίνεται αναγκαία δεδομένου ότι η ενοποίηση των Γερμανιών και η DE FACTO "ενσωμάτωση" της Αν.Γερμανίας στην Κοινότητα, θα έχει επιπτώσεις τόσο στην εσωτερική διάρθρωση της Κοινότητας όσο και στις εξωτερικές σχέσεις και πολιτική. Για την εσωτερική διάρθρωση, είναι προφανές ότι ενοποίηση των Γερμανιών θα έχει συνέπειες για τις κοινές πολιτικές (ΚΑΠ, πολιτική μεταφορών, ανταγωνισμού, περιβάλλοντος), τα

Δ. Ταμεία, Προϋπολογισμό, σύστημα ιδίων πόρων και το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ). Παράλληλα η παρουσία ενοποιημένης Γερμανίας στην Κοινότητα θα επηρεάσει την άσκηση της κοινής εμπορικής πολιτικής και εξωτερικών σχέσεων γενικότερα, πράγμα που επίσης συνηγορεί υπέρ της συμμετοχής της Κοινότητας στη διαδικασία ενοποίησης. Εξάλλου οι πολιτικές και αμυντικές πλευρές της ενοποίησης ενδιαφέρουν επίσης την Κοινότητα. Η Ενιαία Πράξη άλλωστε ρητά προβλέπει ότι θα πρέπει να υπάρχει "συνέπεια" και "συνοχή" ανάμεσα στις "εξωτερικές πολιτικές" της Κοινότητας και στις πολιτικές που θα συμφωνούνται στα πλαίσια της ΕΠΣ.

3.3. Με σημείο αφετηρίας ότι η "Γερμανική ενοποίηση" θα πρέπει να ενταχθεί στην προοπτική της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, επιβάλλεται "να αναγνωρισθεί" η "διασύνδεση" (LINKAGE) ανάμεσα στις δύο διαδικασίες Γερμανικής ενοποίησης Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης με δέσμευση ότι η "ενοποίηση" θα παραλληλισθεί ή οδηγήσει σε βαθύτερη πολιτική (κυρίως) και οικονομική ολοκλήρωση σε επίπεδο Κοινότητας με προώθηση της διαδικασίας για την οικονομική και νομισματική ένωση (ΟΝΕ), σύμφωνα με τις γενικές γραμμές της "Έκθεσης DELORS" και τη θεσική/πολιτική ανάπτυξη της Κοινότητας. Κατάλληλο πλαίσιο για να επιτευχθεί η "διασύνδεση" αυτή εμφανίζεται να είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που έχει προγραμματισθεί για τις 28 Απριλίου στο Δουβλίνο. Το Συμβούλιο θα μπορούσε να αποφασίσει επίσης την έναρξη των εργασιών της διακυβερνητικής τον Ιούλιο (αντί του φθινοπώρου).

3.4. Ανεξάρτητα από τη συνταγματική μέθοδο που θα επιλεγεί για την ενοποίηση (άρθρο 23 ή 146 Βασικού Νόμου) και με εμφανιζόμενο ως βέβαιο γεγονός τη μη ενεργοποίηση του άρθρου 237 της Συνθήκης ΕΟΚ για προσχώρηση της σημερινής Αν. Γερμανίας στην Κοινότητα, είναι απολύτως αναγκαία η διαπραγμάτευση ρυθμίσεων (μεταβατικών ενδεχόμενων παρεκλίσεων, κλπ) που θα ισχύσουν για την επέκταση του "κοινοτικού κεκτημένου" στο έδαφος της Αν. Γερμανίας. Άλλωστε κοινοτικές πολιτικές ή άλλες ρυθμίσεις (Ταμείων, κλπ) δεν μπορούν να ισχύσουν αυτόματα στο έδαφος της Αν. Γερμανίας χωρίς προηγού-

μενη τροποποίησή τους από το Συμβούλιο Υπουργών. Σκόπιμο είναι η διαπραγμάτευση των ρυθμίσεων αυτών να γίνει παράλληλα με τη διαδικασία ενοποίησης και πριν από την ολοκλήρωσή της.

3.5. Η "επέκταση" των κοινοτικών πολιτικών αντιδράσεων στην Αν. Γερμανία θα πρέπει να συνοδευτεί από προηγούμενη ή παράλληλη "προσαρμογή" των πολιτικών αυτών τόσο ως προς τις ουσιαστικές τους ρυθμίσεις όσο και ως προς τις δημοσιονομικές συνέπειές τους. Πάντως μετά την "ενσωμάτωση" της Αν. Γερμανίας στην Κοινότητα δεν νομίζουμε ότι θα ήταν σκόπιμο να δημιουργηθούν ειδικά, ξέχωρα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα για αντιμετώπιση προβλημάτων της "περιοχής" αυτής. Η Αν. Γερμανία ως τμήμα χώρας-μέλους θα πρέπει να απολαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων όπως απορρέουν από τις "κοινοτικές πολιτικές" αλλά στη βάση καθεστώτος μεταβατικών ρυθμίσεων. Τούτο ισχύει ειδικότερα για τα Διαρθρωτικά Ταμεία. Η Αν. Γερμανία θα πρέπει να "ενσωματωθεί" στα Ταμεία αυτά σύμφωνα με τα κριτήρια των πέντε στόχων που έχουν καθορισθεί με την πρόσφατη αναμόρφωση στα πλαίσια του "πακέτου DELORS" αλλά με σχετική προσαρμογή των "δημοσιονομικών δεδομένων".

3.6. Ως προς τις θεσμικές πλευρές, θεωρούμε ότι θα ήταν πολιτικά άστοχη και αδικαιολόγητη η οποιαδήποτε προσπάθεια για την αλλαγή της σύνθεσης της Επιτροπής με προσθήκη νέου (τρίτου) Επιτρόπου για τη Γερμανία ή αλλαγής του αριθμού των ψήφων (δέκα) στο Συμβούλιο Υπουργών για την εφαρμογή της ειδικής πλειοψηφίας. Το ίδιο ισχύει και για τα λοιπά κοινοτικά όργανα (Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, Ελεγκτικό Συνέδριο, ΟΚΕ, κλπ). Η μόνη αλλαγή η οποία δικαιολογείται και συνεπώς θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή είναι η αναλογική με το μέγεθος του πληθυσμού αύξηση του αριθμού των Ευρωβουλευτών για τη Γερμανία.

3.7. Η "ενσωμάτωση" της Αν. Γερμανίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, παράλληλα με τις ευρύτερες εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο και στις

σχέσεις Ανατολής/Δύσης, θέτει σημαντικά προβλήματα άμυνας και ασφάλειας τα οποία ενδιαφέρουν την Κοινότητα και επηρεάζουν την προοπτική της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η φόρμουλα η οποία εμφανίζεται να γίνεται αποδεκτή στον Δυτικοευρωπαϊκό χώρο για τη "διευθέτηση" της αμυντικής πτυχής της ενοποιημένης Γερμανίας- παραμονή Γερμανίας στο NATO με αποστρατικοποιημένο το τμήμα που σήμερα αποτελεί την Αν. Γερμανία - δεν φαίνεται να περικλείει την προοπτική της "μακροχρόνιας βιωσιμότητας". Δε φαίνεται επίσης "να συμβιβάζεται μακροχρονίως με τη δυναμική της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ή ακόμη τα μακροχρόνια αμυντικά συμφέροντα της Ελλάδας. Από μια μακροχρόνια προοπτική εμφανίζεται ως θετικότερη επιδίωξη για τις Ευρωπαϊκές (και ελληνικές) αμυντικές προοπτικές η ενοποίηση της Γερμανίας "να συνδυασθεί" ή να αποτελέσει την αφετηρία για μια νέα "πανευρωπαϊκή αμυντική διάρθρωση" (PAN-EUROPEAN SECURITY STRUCTURE), η οποία θα στηριχθεί στη "διαδικασία του Ελσίνκι", της Διάσκεψης για την Ευρωπαϊκή Ασφάλεια και Συνεργασία (ΔΑΣΕ-CSCΕ). Ειδικότερα για την ελληνική πλευρά, η έναρξη της διαδικασίας για τέτοια "διάρθρωση" θα προσέφερε το πλαίσιο και την ευκαιρία διαπραγμάτευσης και ενδεχόμενης διευθέτησης ευαίσθητων εθνικών θεμάτων. Συνεπώς θα πρέπει να εξετασθεί θετικά η δυνατότητα αυτή και η συνακόλουθη υποστήριξη των σχετικών ιδεών και προτάσεων. Μια "νέα πανευρωπαϊκή αμυντική διάρθρωση" η οποία θα καταστήσει βαθμιαία "περιττό" (OBSOLETE) το NATO (και βεβαίως το Σύμφωνο της Βαρσοβίας) καθιστά επίσης αναγκαία την ανάληψη "κάποιων" αμυντικών λειτουργιών από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα με ολοσχερή απορρόφηση της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Ακόμη η ενσωμάτωση της Αν. Γερμανίας στην Κοινότητα ενισχύει την ανάγκη για προσδιορισμό των κοινοτικών συνόρων και ένταξη της προστασίας τους στο πλέγμα ενδιαφέροντος και λειτουργιών της Κοινότητας.

3.8. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που έχει προγραμματισθεί για τις 28 Απριλίου στο Δουβλίνο επιβάλλεται να ασχοληθεί στην ουσία με το σύνολο των θεμάτων που συνοδεύονται με την "ενοποίηση των Γερμανιών" με στόχο, μεταξύ άλλων, τη συμφωνία "συμπερασμάτων" που θα εξασφαλίζουν το ρόλο της Κοινότητας στη διαδικασία, την προ-

ώθηση της Ευρωπαϊκής ενοποίησης στον πολιτικό και οικονομικό τομέα και την επεξεργασία των ρυθμίσεων (MODALITIES) για την ενσωμάτωση της Αν. Γερμανίας στην Κοινότητα (μεταβατικές ρυθμίσεις).

Όλα τα παραπάνω μπορούν (και πρέπει) να προωθηθούν με τρόπο που να μη δίνει την εντύπωση ότι καλλιεργείται "αντιγερμανικό πνεύμα" ή ότι υπάρχει "Γερμανική φοβία". Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην τρέχουσα συγκυρία.

Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ